

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2022/024 van:

de heer XXXX, geboren XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de Volte 1A/1B, onderdeel van de Woenselse Poort tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 25 maart 2022 een klaagschrift, gedateerd 24 maart 2022, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing van 19 maart 2022 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid.

Klager heeft zich laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX. Mevrouw XXXX heeft zich ter zitting laten vertegenwoordigen door mevrouw, XXXX, juridisch medewerker.

De klachtencommissie ontving op 29 maart 2022 een verweerschrift, eveneens gedateerd op 29 maart 2022, van de heer XXXX, verpleegkundig specialist GGZ, hierna te noemen verweerder.

Verweerder heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 7 april 2022.

De klachtencommissie was door de veiligheidsmaatregelen die moesten worden getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan, niet in de gelegenheid om de klachten van klagster in fysieke aanwezigheid van klagster en verweester te behandelen. De klachtencommissie heeft de klacht daarom via een beeldschermverbinding behandeld. Klagster en verweester, de personen die hen bijstonden, alsmede de leden van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via beeldverbinding.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing van 19 maart 2022 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid op grond van artikel 9:9 lid 2 Wvvgz.

3. De feiten

Klager is TBS met dwangverpleging opgelegd op grond van artikel 37 a jo 37b Wvsvr. Deze maatregel is ingegaan op 22 juni 2021 en geldt tot en met 22 juni 2023.

Klager is ten tijde van de behandeling van de klacht opgenomen op de afdeling Volte 1A/1B, onderdeel van de Woenselse Poort.

Op 19 maart 2022 heeft de zorgverantwoordelijke besloten om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van de bewegingsvrijheid.

De zorgverantwoordelijke van klager heeft aan klager op 19 maart 2022 een brief gezonden waarin hij laat weten dat hij op 19 maart 2022 heeft besloten om klager verplichte zorg te verlenen en wat de motivering is van deze beslissing en hoe de beslissing is voorbereid.

De geneesheer-directeur heeft per brief van 22 maart 2022 aan klager laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om hem verplichte zorg te verlenen. In de brief wordt klager gewezen op zijn recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid om zich te laten bijstaan voor advies en bijstand door de Patiëntenvertrouwenspersoon en op de mogelijkheid dat familieleden en voor de continuïteit van zorg essentiële naasten voor advies en bijstand contact kunnen opnemen met de onafhankelijke Familievertrouwenspersoon.

4. Standpunt van klager

Mevrouw XXXXX geeft aan dat klager geen cocaïne heeft gebruikt en dit ook nooit heeft gebruikt. Klager wil inzage in het aanvraagformulier van het betreffende onderzoek omdat er een onverklaarbare piek in de uitslag zit. Vanwege het niet zorgvuldig handelen, wordt een schadevergoeding verzocht van € 50,-.

Klager vult aan door te zeggen dat hij had willen controleren of de gang van zaken rondom het afnemen van het urineonderzoek zorgvuldig is geweest. Hij geeft aan hier geen vertrouwen in te hebben dat dit op accurate wijze en conform protocol heeft plaatsgevonden. Klager beschrijft vervolgens de gangbare praktijk op de afdeling bij het afnemen van urine. De sticker met naam en geboortedatum wordt namelijk niet in het bijzijn van de cliënt op het urinebuisje geplakt. Dit wordt buiten het zicht van de cliënt om in het kantoor gedaan. Zodoende kan er gemakkelijk sprake zijn van een eventuele verwisseling van persoonsgegevens die op een urinemonster worden geplakt. Klager geeft tevens aan dat hij graag een sneltest had gewild om het gebruik van cocaïne te betwisten, maar dat hieraan geen gehoor is gegeven. Klager geeft aan dat hij geen verdovende middelen gebruikt. Hij wil daarom ook niet dat aan hem het vermoeden van het gebruik van cocaïne komt te kleven door de positieve uitkomsten van het onderzoek van zijn urine op het gebruik van verdovende middelen.

5. Standpunt van verweerder

In het verweer wordt aangegeven dat de klacht betrekking heeft op de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 9:9 lid 2 Wvvgz. Klager geeft in zijn klaagschrift aan dat hij op 17 maart 2022 positief heeft gescoord op cocaïne. Hierdoor is hij in zijn bewegingsvrijheid beperkt door middel van het innemen van de tuinpas.

Verweerder is van mening dat de klacht ongegrond dient te worden verklaard. Hierbij geeft verweerder aan dat bij klager op 17 maart 2022 een urineonderzoek is afgenomen en dat op 19 maart 2022 blijkt dat bij klager een positieve urine-uitslag op cocaïne (score >900) is geconstateerd. Naar aanleiding hiervan is klager op 19 maart 2022 beperkt in zijn bewegingsvrijheid volgens artikel 9:9 lid 2 Wvvgz, zoals tevens beschreven in het zorgplan d.d. 18 januari 2022. Bij het opleggen van de beperking is voldaan aan de gestelde eisen van de wet zoals die bij artikel 9:9 lid 2 Wvvgz zijn gesteld. Ook uit het contra-onderzoek is een positieve uitslag op cocaïne (score >900) geconstateerd. Dat klager aangeeft dat de positieve score voortkomt uit het gebruik van verschillende medicatie, wordt door verweerder betwist. Klager gebruikt de volgende voorgeschreven medicatie, te weten:

- a. D-Cura dr. 25000ie/ml ampul 1x per 28 dagen
- b. Movicolon natur. Pdr. V drank / Zo nodig
- c. Nexium 20mg tablet 1-0-0-0
- d. Paracetamol 500mg tablet / Zo nodig

Deze medicatie is echter niet geïndiceerd voor een positieve urinescore, laat staan een score voor cocaïne. En daarom kan geen sprake zijn van een vals-positieve uitslag.

Verweerder is dan ook van mening dat er geen andere mogelijkheid is dan de uitslag van het urineonderzoek als een positieve uitslag te beoordelen en de daarbij geldende afspraken uit het zorgplan te volgen. Dat, zoals betrokkene zelf aangeeft, er geen sprake is van een verslavingsproblematiek uit de historie doet aan de uitslag verder niets aan af.

Gelet op de proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en doelmatigheid is correct gehandeld, aldus verweerder. Klager heeft positief gescoord op het gebruik van cocaïne. Omdat klager, aldus het verweerschrift, geen openheid van zaken hierover wil geven is besloten om de komende periode wat meer zicht op klager te hebben. Eén manier om dit voor elkaar te krijgen is door klager enkel onder begeleiding in de binnentuin te laten verblijven. Daarnaast is niet bekend wat de uitwerking van cocaïne met iemand zijn gedrag doet waardoor op deze manier tevens de veiligheid moet worden gewaarborgd. Andere beperkende mogelijkheden worden vooralsnog niet ingezet. Een minder ingrijpend middel is thans niet voorhanden.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager TBS met dwangverpleging is opgelegd op grond van artikel 37 a jo 37b Wvsv. Deze maatregel is ingegaan op 22 juni 2021 en geldt tot en met 22 juni 2023. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van artikel 9:1 van de Wvvgz de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klager klaagt over de beslissing op grond van artikel 9:9 lid 2 Wvvgz om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

Op grond van artikel 10:3 onder h van de Wvvgz kan klager over een beslissing over de uitvoering van verplichte zorg een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

De klacht van klager richt zich tegen de beslissing van 19 maart 2022 om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid.

Deze beperking in het recht op bewegingsvrijheid werd klager opgelegd omdat bij een controle van zijn urine zou zijn vastgesteld dat hij cocaïne zou hebben gebruikt. De beslissing om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid was een beslissing die was gebaseerd op artikel 9:9 lid 2 Wvvgz.

Wanneer een dergelijke beslissing wordt genomen zijn op grond van artikel 9:9 lid 4 Wvvgz de leden een, twee en drie van artikel 8:9 Wvvgz van toepassing.

In artikel 9:9 lid 2 is vastgelegd dat een beslissing om beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie door de zorgverantwoordelijke kunnen worden opgelegd. De klachtencommissie heeft vastgesteld dat degene die op het aan klager overhandigde formulier "beslissing beperken vrijheden" als zorgverantwoordelijke wordt vermeld een arts in opleiding tot psychiater is. Een arts in opleiding tot psychiater kan echter geen zorgverantwoordelijke zijn, omdat diens beroep niet valt onder de in artikel 1:1 lid 1 onder aa Wvvgz genoemde beroepsbeoefenaars die kunnen optreden als zorgverantwoordelijke. En dus kan een arts in opleiding tot psychiater ook geen plaatsvervangend zorgverantwoordelijke zijn wanneer de zorgverantwoordelijke van een patiënt niet aanwezig is. De beslissing om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid werd buiten kantooruren genomen toen de zorgverantwoordelijke van klager niet aanwezig was. Op het formulier wordt aangegeven dat degene die de beslissing heeft genomen daarover wel overleg heeft gehad met de afdelingspsychiater. Maar uit het formulier blijkt niet dat deze afdelingspsychiater op dat moment de plaatsvervangend zorgverantwoordelijke voor klager was die op basis van het overleg uiteindelijk de beslissing om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid heeft genomen.

De klachtencommissie moet dan ook vaststellen dat de beslissing om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid werd genomen door een beroepsbeoefenaar die daar niet toe bevoegd was. Om deze reden dient de klachtencommissie de klacht al gegrond te verklaren.

De klachtencommissie zal zich ook uitspreken over de andere redenen die klager heeft aangevoerd waarom de klacht gegrond zou moeten worden verklaard.

Door klager is in het klaagschrift aangegeven dat hij nooit cocaïne heeft gebruikt. Ook bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft klager aangegeven dat hij geen verdovende middelen gebruikt. Hij wil daarom ook niet dat aan hem het vermoeden van het gebruik van cocaïne komt te kleven door de positieve uitkomsten van het onderzoek van zijn urine op het gebruik van verdovende middelen.

De klachtencommissie wil hier het volgende over opmerken.

Uit de aan de klachtencommissie overgelegde stukken blijkt dat klager niet wordt gezien als een regelmatige gebruiker van verdovende middelen. In het behandelplan van klager wordt dat als volgt geformuleerd.

“Bij betrokkene is in de regel geen sprake van verslavingsproblematiek. Het is nog onduidelijk wat het infrequente gebruik (van met name alcohol) voor invloed heeft op frustratietolerantie en agressie bij betrokkene. Daarom dient hij wel nog mee te werken aan urineonderzoeken.” De klachtencommissie leest in deze formulering dat ook niet uitgesloten wordt dat klager wellicht incidenteel toch verdovende middelen gebruikt. Dat verklaart ook waarom de urine van klager regelmatig wordt onderzocht op het mogelijke gebruik daarvan.”

De psychiater die deel uitmaakt van de klachtencommissie is werkzaam geweest in de verslavingszorg en met deze deskundigheid heeft de klachtencommissie zich een oordeel gevormd over de uitkomsten van de urineonderzoeken van klager. De klachtencommissie is van oordeel dat de uitslagen van het urineonderzoek van klager op zich uitwijzen dat hij cocaïne heeft gebruikt, maar dat de uitslagen er ook op duiden dat bij klager geen sprake is van een regelmatig gebruik daarvan. De uitslagen passen bij incidenteel gebruik.

Er zou dus een andere oorzaak moeten zijn waarom de uitslagen van de urineonderzoeken aangeven dat klager cocaïne zou hebben gebruikt. Klager heeft daarvoor nog twee redenen aangegeven.

De eerste reden is dat het mogelijk is dat de door klager gebruikte medicatie tot een vals positieve uitslag van het urineonderzoek heeft geleid.

De tweede reden is dat onzorgvuldig zou zijn omgegaan met het afnemen en verzenden van het urinemonster, waardoor het monster is verwisseld met een monster van een andere patiënt.

- Ten aanzien van de door klager gebruikte medicatie.

Door klager is naar voren gebracht dat hij verschillende door de kliniek voorgeschreven medicijnen gebruikt en dat het bekend is dat medicatie tevens een positieve UO kan opleveren. Door verweerder is een overzicht gegeven van de medicatie die klager gebruikt.

De klachtencommissie is het met klager eens dat er medicijnen zijn die een positieve UO kunnen opleveren. Dit zijn zeer specifieke medicijnen. Uit het overzicht blijkt dat klager deze specifieke medicijnen niet gebruikt. Ook is bekend dat de medicijnen die klager gebruikt niet van invloed zijn op de uitkomst van een urinecontrole op het gebruik van verdovende middelen.

De klachtencommissie vindt dat klager dit ook had kunnen weten. Klager gebruikte de medicatie al voordat hij positief werd getest en ook daarna, zonder dat dat tot een positieve uitslag heeft geleid. In dat licht acht de klachtencommissie een contra-onderzoek naar de mogelijkheid dat de door klager gebruikte medicatie de oorzaak is van de uitslag van de positieve uitslag van het urineonderzoek op gebruik van verdovende middelen onnodig.

De klachtencommissie komt dan ook tot het oordeel dat het argument van klager dat de door hem gebruikte medicatie de oorzaak kan zijn van de positieve uitslagen van de urineonderzoeken niet opgaat.

- **Ten aanzien van de mogelijke verwisseling van urinemonsters**

Klager acht het mogelijk dat de urine die hij voor het onderzoek heeft moeten inleveren is verwisseld met de urine van een andere patiënt. Het is de klachtencommissie bekend dat in GGzE een protocol heeft voor het afnemen van urine ten behoeve van onderzoek op verdovende middelen. Als dit protocol wordt gevolgd is een verwisseling van urinemonsters onmogelijk. Echter, klager heeft bij de mondelinge behandeling van de klacht aangegeven dat de sticker die op de container met het urinemonster moet worden geplakt, niet meteen na het afnemen van zijn urine en in zijn bijzijn op de container is geplakt. Het urinemonster zou mee zijn genomen naar de verpleegpost, samen met andere monsters. Pas daar zou de sticker op de container zijn geplakt. De klachtencommissie heeft aan verweerder de vraag voorgelegd of men zich op de afdeling strikt aan het protocol houdt. Verweerder kon daarop geen antwoord geven omdat hij nooit betrokken is bij het afnemen van urinemonsters. De klachtencommissie heeft daarop navraag gedaan bij de afdeling. Daar gaf men aan dat urinemonsters altijd volgens het in GGzE geldende protocol worden afgenomen en verstuurd aan het laboratorium. Dat inderdaad het protocol is gevolgd bij het afnemen van het urinemonster wordt niet bevestigd in de voortgangsrapportage van klager. De klachtencommissie kan derhalve niet vaststellen hoe het afnemen van het urinemonster en het versturen daarvan naar het laboratorium op 17 maart 2022 is verlopen. Het is in deze situatie het ene woord tegen het andere.

Hiervoor heeft de klachtencommissie reeds aangegeven dat zij de klacht van klager gegrond acht omdat de beslissing om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid werd genomen door een persoon die daartoe niet bevoegd was.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

de beslissing van 19 maart 2022 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van de bewegingsvrijheid; **gegrond**,

Doordat de klachtencommissie de klacht gegrond heeft verklaard is de bestreden beslissing vernietigd. Deze vernietiging brengt daarmee ook met zich mee dat de rechtsgevolgen van deze beslissing zijn vernietigd.

9. Schadevergoeding

Klager heeft bij de mondelinge behandeling van de klacht aan de klachtencommissie verzocht om hem een schadevergoeding toe te kennen. Klager heeft verzocht om een schadevergoeding van € 50,=. De klachtencommissie acht een dergelijke schadevergoeding in deze situatie redelijk en billijk. Aan klager wordt een schadevergoeding toegekend van € 50,=.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 7 april 2022 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en mevrouw mr. XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.